

П.В. Федорич¹, С.П. Остапенко^{1,2}, Н.Е. Ковалевська¹, Є.А. Захарчук²,
О.В. Демченко³, О.П. Новаковська⁴

¹Українська військово-медична академія МО України, Київ

²Військово-медичний клінічний лікувально-реабілітаційний центр МО України, Ірпінь

³Олександрівська клінічна лікарня м. Києва

⁴Національний військово-медичний клінічний центр

«Головний військовий клінічний госпіталь» МО України, Київ

Тестування вибраних косметичних та гігієнічних засобів компанії CHOICE у хворих на хронічні дерматози за допомогою шкірних аплікаційних проб

Мета роботи – за допомогою шкірних аплікаційних проб провести тестування на алергенність вибраних засобів екологічно чистої продукції косметичного та гігієнічного призначення компанії CHOICE у хворих на хронічні рецидивні дерматози – екзему, atopічний дерматит та псоріаз.

Матеріали та методи. За допомогою шкірних аплікаційних проб було проведено тестування вибраної продукції косметичного та гігієнічного призначення компанії CHOICE (Україна) у 36 хворих з найбільш поширеними хронічними рецидивними дерматозами – екземою, atopічним дерматитом та псоріазом. Засоби, що тестували, наносили на суху шкіру, вільну від висипань та препаратів для топічного використання, під медичний пластир. Облік проб проводили на 2-гу, а також на 4–5-ту та 7–8-му добу після нанесення засобів.

Результати та обговорення. У хворих на псоріаз, які брали участь у дослідженні, не було зареєстровано жодних реакцій з боку шкіри. Явища контактного дерматиту спостерігали при контакті лише з одним видом продукції, що тестували, а саме з «Нижнім фітомусом» для вмивання для всіх типів шкіри лінії «Морські водорості». Цей вид продукції виявився алергенним для 1 з 6 пацієнтів з істинною екземою та для 4 з 9 хворих на atopічний дерматит. Інші види продукції взагалі не спричиняли жодних явищ контактного дерматиту в пацієнтів.

Висновки. Чотири з п'яти протестованих за допомогою шкірних аплікаційних проб видів продукції компанії CHOICE (Україна), а саме: ECO мило рідке, Green max.; яєчний шампунь для сухого і пошкодженого волосся лінії «Інтенсивне зволоження», White mandarin; молочко для рук і тіла лінії «М'яка і бархатиста шкіра», White mandarin; гель для душу лінії «М'яка і бархатиста шкіра», White mandarin можна використовувати у хворих на екзему, atopічний дерматит та псоріаз без їхнього попереднього тестування на алергенність. Нижній фітомус для вмивання для всіх типів шкіри лінії «Морські водорості» може спричиняти явища контактного дерматиту у хворих на істинну екзему та atopічний дерматит.

Ключові слова

Шкірні аплікаційні проби, натуральна косметика, засоби гігієни, екзема, atopічний дерматит, псоріаз, компанія CHOICE.

На сьогодні натуральна косметика та екологічно чисті засоби гігієни користуються чималою популярністю та мають попит у всьому світі. Прогнозують, що в майбутньому ця тенденція збережеться та навіть набуде ще більшої актуальності. Тренд натуральності та популярності екологічного догляду є наслідками свідомого ставлення людини до свого життя та здо-

ров'я, а також турботи про навколишнє середовище. Все більше людей починають переходити на здоровий спосіб життя, обираючи для себе єдність з природою та бажання уникати контакту із синтетично синтезованими хімічними домішками [5].

Крім того, існує чимала когорта людей, які мають особливі потреби щодо косметичних та

гігієнічних засобів за медичними показаннями. В дерматології це стосується насамперед осіб, що схильні до контактних дерматитів та кропив'янки, а також хворих на дерматози з хронічним рецидивним перебігом. Кількість таких пацієнтів має тенденцію до щорічного збільшення [4]. А проблема підбору для них якісних гіпоалергенних засобів гігієни та косметики набула на цей час масштабності. Крім того, при виборі якісних гіпоалергенних засобів значення має також і їхня доступність. Тому перевагу надають головним чином зазначеній продукції вітчизняного виробництва. За часів незалежності в Україні з'явилося кілька компаній, які виробляють натуральну косметику та екологічно чисті предмети гігієни. Нашу увагу привернула продукція компанії CHOICE (Україна), яка на сьогодні добре зарекомендувала себе при використанні її особами з хронічними дерматозами [7]. Однак наукові дослідження на цю тему поки не проводились. З огляду на відсутність наукових даних щодо можливості та безпеки використання продукції компанії CHOICE в осіб з особливими потребами постало завдання провести тестування вибраної екологічної продукції косметичного та гігієнічного призначення цього виробника у хворих з найбільш поширеними хронічними дерматозами.

З точки зору виявлення можливих алергенів найбільш актуальним на сьогодні способом є шкірні аплікаційні проби (аплікаційні патч-тести) — діагностичні шкірні провокативні тести *in vivo* [8]. Саме патч-тестування дає змогу максимально точно змоделювати реакцію IV (уповільненого) типу, яка є основою механізму розвитку алергійного дерматиту [3]. Завдяки високій достовірності отриманих результатів, простоті методики та її безпеці патч-тестування згідно із сучасними Європейськими та Американськими протоколами є базовим дослідженням та золотим стандартом діагностики алергійного контактного дерматиту [2], виникнення якого своєю чергою з високою долею імовірності може провокувати загострення або спричиняти рецидиви дерматозів із хронічним перебігом [1].

Мета роботи — за допомогою шкірних аплікаційних проб провести тестування на алергенність вибраних засобів екологічно чистої продукції косметичного та гігієнічного призначення компанії CHOICE у хворих на хронічні рецидивні дерматози — екзему, atopічний дерматит та псоріаз.

Матеріали та методи

За допомогою шкірних аплікаційних проб [8] було проведено тестування вибраної продукції

косметичного та гігієнічного призначення компанії CHOICE (Україна) у 36 хворих на хронічні рецидивні дерматози — екзему, atopічний дерматит та псоріаз. Тестували такі продукти [7]: Яечний шампунь для сухого і пошкодженого волосся лінії «Інтенсивне зволоження», White mandarin; Молочко для рук і тіла лінії «М'яка і бархатиста шкіра», White mandarin; Гель для душу лінії «М'яка і бархатиста шкіра», White mandarin; Ніжний фітопус для вмивання для всіх типів шкіри лінії «Морські водорості», White mandarin; ECO мило рідке, Green max. White mandarin — лінійка засобів косметичного призначення виробництва компанії CHOICE, а Green max — лінійка засобів гігієнічного та побутового призначення. Вибір продукції для тестування був зумовлений її доцільністю, а також рівнем її можливого попиту саме серед пацієнтів, які перебували під нашим наглядом.

У тестуванні брали участь хворі на хронічні дерматози — екзему, atopічний дерматит та псоріаз, пацієнти Військово-медичного клінічного лікувально-реабілітаційного центру МО України, Національного військово-медичного клінічного центру «Головний військовий клінічний госпіталь» МО України, Олександрівської клінічної лікарні м. Києва. Всього у дослідженні брали участь 36 осіб, з них 29 чоловіків та 7 жінок, віком від 19 до 78 років (середній вік — $(35 \pm 5,2)$ року). Кожен з пацієнтів попередньо був проінформований про мету дослідження, склад речовин, які було застосовано, можливі ускладнення, а також підписав «Інформаційну добровільну згоду пацієнта» на проведення відповідного дослідження. Тобто медико-етичну складову дослідження було дотримано у повному обсязі. Засоби, що тестували, наносили на суху шкіру, вільну від висипань та препаратів для топічного використання, під медичний пластир.

Ухвалюючи рішення про залучення пацієнта в групу для проведення відповідного тестування враховували протипоказання до нього, а саме [10]:

- гостре алергійне захворювання;
- наявність в анамнезі синдрому Стівенса—Джонсона, синдрому Лаелла, ексфолювативного дерматиту або імунної цитопенії;
- психічне захворювання, за якого нормальний контакт з пацієнтом неможливий;
- період вагітності та годування груддю;
- наявність епілепсії;
- загострення хронічних інфекційних захворювань (туберкульоз, сифіліс, бруцельоз тощо);
- гострі інфекційні захворювання (респіраторні хвороби, ангіна, пневмонія тощо);

Таблиця. Шкала оцінки тестів за допомогою шкірних аплікаційних проб

Маркування реакції	Умовні позначки	Описання реакції з боку шкіри
Негативна	«-»	Зміни з боку шкіри відсутні
Сумнівна	«±»	Невелика еритема без набряку
Слабопозитивна	«+»	Еритема і набряк у місці аплікації
Позитивна	«++»	Еритема, набряк, папули
Різно позитивна	«+++»	Еритема, набряк, папули, поодинокі везикули
Дуже різко позитивна	«++++»	Еритема, набряк, папули, везикули, що зливаються між собою

- автоімунні захворювання (системний червоний вовчак, склеродермія, ревматоїдний артрит, дерматоміозит) у стадії загострення;
- декомпенсація захворювань внутрішніх органів (печінки, нирок, органів кровоносної та ендокринної систем, крові);
- тяжкий декомпенсований перебіг бронхіальної астми.

Упродовж усього дослідження пацієнти, що перебували під наглядом, уникали потрапляння на ділянки шкіри з патч-пластирями прямого сонячного світла, процедур УФО, а також не приймали перорально або не застосовували місцево глюкокортикостероїди та інші препарати, що впливають на стан імунітету. Крім того, вони уникали активних фізичних вправ і водних процедур. Оцінку аплікаційних тестів [10] проводили з використанням стандартної облікової шкали (таблиця).

Спеціальної підготовки до проведення тесту не потребувалось. Тест проводили не натщесерце. За 3–5 днів до нього відміняли системні антигістамінні препарати та глюкокортикостероїди.

Етапність обліку результатів [8]:

- нанесення засобів;
- перший обліковий огляд — через 2 доби після нанесення;
- другий обліковий огляд — через 4–5 діб після нанесення;
- третій обліковий огляд — через 7–8 діб після нанесення (для унеможливлення виникнення алергійної реакції уповільненого типу).

Результати та обговорення

За допомогою шкірних аплікаційних проб у 36 хворих дерматологічного профілю проведено тестування продукції компанії CHOICE (Україна), а саме: яєчний шампунь для сухого і пошкодженого волосся лінії «Інтенсивне зволоження». White mandarin; молочко для рук і тіла лінії «М'яка і бархатиста шкіра». White mandarin;

гель для душу лінії «М'яка і бархатиста шкіра». White mandarin; Ніжний фітобус для вмивання для всіх типів шкіри лінії «Морські водорості». White mandarin; ЕСО мило рідке. Green max.

У хворих на псоріаз, які брали участь у дослідженні, не було зареєстровано жодних реакцій з боку шкіри.

При обліку шкірних аплікаційних проб явища контактного дерматиту спостерігали після застосування лише одного виду продукції, що тестували, а саме «Ніжного фітобусу» для вмивання для всіх типів шкіри лінії «Морські водорості». Цей вид продукції виявився алергеним для 1 з 6 чоловіків з істинною екземою та для 4 (3 чоловіки і 1 жінка) з 9 хворих на atopічний дерматит. Тобто у хворих на екзему та atopічний дерматит виникли алергійні реакції з боку шкіри на «Ніжний фітобус» для вмивання для всіх типів шкіри лінії «Морські водорості». Саме тому цим видом продукції хворим із зазначеними дерматозами з хронічним перебігом можна користуватись виключно після проведення попереднього індивідуального тестування на алергенність за допомогою патч-тестів.

Інші види продукції взагалі не спричиняли явищ контактного дерматиту. Отже, результати проведеного дослідження свідчать про низьку імовірність виникнення реакцій з боку шкіри на продукцію, що тестували, у переважної більшості хворих на дерматози з хронічним перебігом.

Таким чином, протестовані види екологічно чистої продукції косметичного та гігієнічного призначення компанії CHOICE є перспективними для використання у хворих на хронічні дерматози, особливо на псоріаз. І хоча група пацієнтів, що перебувала під нашим спостереженням, не є настільки чисельною, щоб бути повністю репрезентативною, висловимо припущення, що ЕСО мило рідке, Green max.; яєчний шампунь для сухого і пошкодженого волосся лінії «Інтенсивне зволоження», White mandarin; молочко

для рук і тіла лінії «М'яка і бархатиста шкіра», White mandarin; гель для душу лінії «М'яка і бархатиста шкіра», White mandarin, можна використовувати у хворих на екзему, atopічний дерматит та псоріаз без їхнього попереднього тестування на алергенність.

Висновки

1. За допомогою шкірних аплікаційних проб було проведено тестування вибраної продукції косметичного та гігієнічного призначення компанії CHOICE (Україна) у 36 хворих з найбільш поширеними хронічними рецидивними дерматозами — екземою, atopічним дерматитом та псоріазом.

2. Чотири з п'яти протестованих за допомогою шкірних аплікаційних проб видів продукції компанії CHOICE (Україна), а саме: ЕСО мило рідке, Green max.; Яечний шампунь для сухого і пошкодженого волосся лінії «Інтенсивне зволоження», White mandarin; Молочко для рук і тіла лінії «М'яка і бархатиста шкіра», White mandarin; Гель для душу лінії «М'яка і бархатиста шкіра», White mandarin, можна використовувати у хворих на екзему, atopічний дерматит та псоріаз без їхнього попереднього тестування на алергенність.

3. Ніжний фітомус для вмивання для всіх типів шкіри лінії «Морські водорості» може спричиняти явища контактного дерматиту у хворих на істинну екзему та atopічний дерматит.

Стаття опублікована за підтримки компанії CHOICE.

Список літератури

1. Дерматологія, венерологія: Підручник / За ред. В.І. Степаненка.— К.: КІМ, 2012.— 848 с.
2. Дрынов Г.И., Ушакова Д.В., Сластухенская И.Е. Место современной лабораторной диагностики в практической аллергологии // Лабораторная служба.— 2014.— № 3 (2).— С. 42—47.
3. Камышева К.С. Основы микробиологии и иммунологии: Учебное пособие.— М.: Феникс, 2016.— 381 с.
4. Концепція Загальнодержавної цільової програми розвитку системи спеціалізованої медичної допомоги пацієнтам із захворюваннями шкіри та інфекціями, що передаються статевим шляхом, на період до 2020 року // Укр. журн. дерматол., венерол., косметол.— 2016.— № 1.— С. 18—27.
5. Натуральна косметика [Електронний ресурс]. <https://simona-life.com.ua>.
6. Медицинская микробиология, вирусология и иммунология / Под ред. А.А. Воробьева.— 2-е изд.— М.: ООО Медицинское информационное агентство, 2012.— 704 с.
7. Офіційний сайт компанії CHOICE (Україна) [Електронний ресурс]. <https://choice.ua/>
8. Патч-тест. Википедия [Електронний ресурс]. https://star-wiki.ru/wiki/patch_test.
9. Allergic contact dermatitis [Electronic Resource]. <https://dermnetnz.org/topics/allergic-contact-dermatitis>.
10. Johansen J.D., Aalto-Korte K., Agner T. European Society of Contact Dermatitis guideline for diagnostic patch testing — recommendations on best practice. Practice Guideline // Contact Dermatitis. 2015.— Vol. 73 (4).— P. 195—221. doi: 10.1111/cod.12432.

P.V. Fedorych¹, S.P. Ostapenko^{1,2}, N.E. Kovalevska¹, E.A. Zakharchuk²,
O.V. Demchenko³, O.P. Novakovska⁴

¹ Ukrainian Military Medical Academy of the Ministry of Defense of Ukraine, Kyiv

² Military Medical Clinical Medical Rehabilitation Center Ministry of Defense of Ukraine, Irpin

³ Alexandriivska Clinical Hospital of Kyiv

⁴ National Military Medical Clinical Center «Main Military Clinical Hospital» of the Ministry of Defense of Ukraine, Kyiv

Testing of some cosmetic and hygiene products of the CHOICE company in patients with chronic dermatoses using skin application tests

Objective — using skin application samples to test for allergenicity of some cosmetic and hygienic environmentally friendly products of the CHOICE company in patients with chronic recurrent dermatosis — eczema, atopic dermatitis and psoriasis.

Materials and methods. With the help of skin application tests, some cosmetic and hygiene products of the CHOICE (Ukraine) company were tested in 36 patients with the most common chronic recurrent dermatosis — eczema, atopic dermatitis and psoriasis. The test products were applied to dry skin, free from rashes and topical medications, under a medical patch. Samples were counted on the 2nd, as well as on the 4th–5th and 7th–8th days after application.

Results and discussion. No skin reactions were recorded in patients with psoriasis who participated in the study. The phenomena of contact dermatitis were observed in contact with only one type of tested product, namely, «Gentle Phytomousse» of the «Seaweed» line for washing all skin types. This type of product was allergenic for 1 out of 6 patients

with true eczema and 4 out of 9 patients with atopic dermatitis. Other types of products did not cause any phenomena of contact dermatitis at all in the observed patients.

Conclusions. Four of the five CHOICE (Ukraine) products tested by skin application trials, namely: ECO liquid soap, *Green max.*; egg shampoo for dry and damaged hair line *Intensive Moisturizer*, White mandarin; *Soft and velvety skin hand* and body milk, White mandarin; *Soft and velvety skin shower gel*, White mandarin can be used in patients with eczema, atopic dermatitis and psoriasis without prior allergy testing. *Gentle Phytomousse* for washing all skin types of the *Seaweed* line can cause contact dermatitis in patients with true eczema and atopic dermatitis.

Keywords: skin patch tests, natural cosmetics, hygiene products, eczema, atopic dermatitis, psoriasis, CHOICE company. □

Дані про авторів:

Федорич Павло Володимирович, д. мед. н., доц., проф. кафедри військової загальної практики – сімейної медицини

<https://orcid.org/0000-0001-8273-0821>

E-mail: PVF9@meta.ua

Остапенко Сергій Петрович, ст. викладач кафедри військової загальної практики – сімейної медицини Української військово-медичної академії Міністерства оборони України, ст. ординатор клініки шкірних та венеричних хвороб Військово-медичного клінічного лікувально-реабілітаційного центру Міністерства оборони України, м. Ірпінь

E-mail: OstapenkoS@meta.ua

Ковалевська Ніколь Едуардівна, лікар-інтерн

E-mail: nikusya777@gmail.com

Захарчук Євгеній Андрійович, майор медичної служби, виконувач обов'язків начальника клініки шкірних та венеричних хвороб

E-mail: zahar28079168@gmail.com

Демченко Ольга Володимирівна, лікар-дерматовенеролог відділення шкірних та венеричних хвороб

E-mail: Olgadem060981@gmail.com

Новаковська Оксана Петрівна, лікар-дерматовенеролог поліклініки

E-mail: novaksu@ukr.net